8. ANLATALIM

a. Aşağıdaki bölümü altı çizili ifadelere dikkat ederek inceleyiniz.

"O gözlüğün bize neyi gösterdiğini o kadar merak ettim ki! Meğer gözlükle Türkiye'ye ve dünyaya uzaydan bakabiliyormuşuz. Çok kalabalıktı, sıra vardı. Ama yine de sıramızı bekledik."

Altı çizili "merak ettim", "bakabiliyormuşuz" ve "bekledik" sözcükleri fiildir. Cümlede yapılan işleri, hareketleri ve durumları bildirirler.

b. Etkinliğin "a" maddesinden hareketle aşağıdaki ifadeleri yay ayraç içindeki uygun kelimeler ile tamamlayınız. Bir kelimeyi birden çok kez kullanabilirsiniz.

(Ben, Biz, O)

Ben merak ettim.

Biz bakabiliyormuşuz.

Biz bekledik.

O vardı.

c. Etkinliğin "b" maddesinde oluşan cümlelerde iş, yargı bildiren ifadeler nelerdir? Bu işi, yargıyı yerine getiren varlık ya da kişiler kimlerdir? Söyleyiniz. Bu ifadeleri adlandırmak için aşağıdakilerden hangilerini kullanırdınız? Açıklayınız.

Özne-Yüklem **Özne-Nesne**

İş veya yargı bildiren ifadeler "merak ettim", "bakabiliyormuşuz", "bekledik" ve "vardı"dır. Bu işleri yapanlar ise "ben", "biz" ve "o"dur. Bunlara özne ve yüklem denir.

ç. Aşağıda verilen özne-yüklem uyumu ile ilgili kuralı inceleyiniz.

"Türkçede özne ve yüklemin kişi yönünden uyumlu olması gerekir. Yüklem daima özneye ait kişi eklerini almalıdır."

İş, yargı bildiren ifadeler: merak etmek, bakabilmek, beklemek, var.
İşi, yargıyı yerine getiren varlık ya da kişiler: ben, biz, o.
Özne-yüklem.

d. Bu kuraldan hareketle aşağıdaki cümleleri inceleyiniz. Yanlış ek alan yüklemlerin üzerini çizerek doğrusunu yazınız.

- Annem, babam, kardeşim ve ben Teknofest'e gittim.
- Ada da bana orada neler hissettiğini anlattık.
- Keşke biz de uçabilseydiniz!

Annem, babam, kardeşim ve ben Teknofest'e gittim gittik.
Ada da bana orada neler hissettiğini anlattık anlattı.
Keşke biz de uçabilseydiniz! uçabilseydik.

9. ANLATALIM

Yanda verilen görseli inceleyiniz. Görselle ilgili cümleler kurarak cümlelerinizi defterinize yazınız. Cümlelerinizi kurarken özne – yüklem uyumunu dikkate alınız.

Öğrenciler laboratuvarda deney yapıyor. Öğretmen onları dikkatle izliyor. Çocuklar deneyden çok keyif alıyor. Deney tüplerinde renkli sıvılar var. Herkes güvenlik gözlüğü takmış.

www.odevjet.com